

CONTACT

BLAD

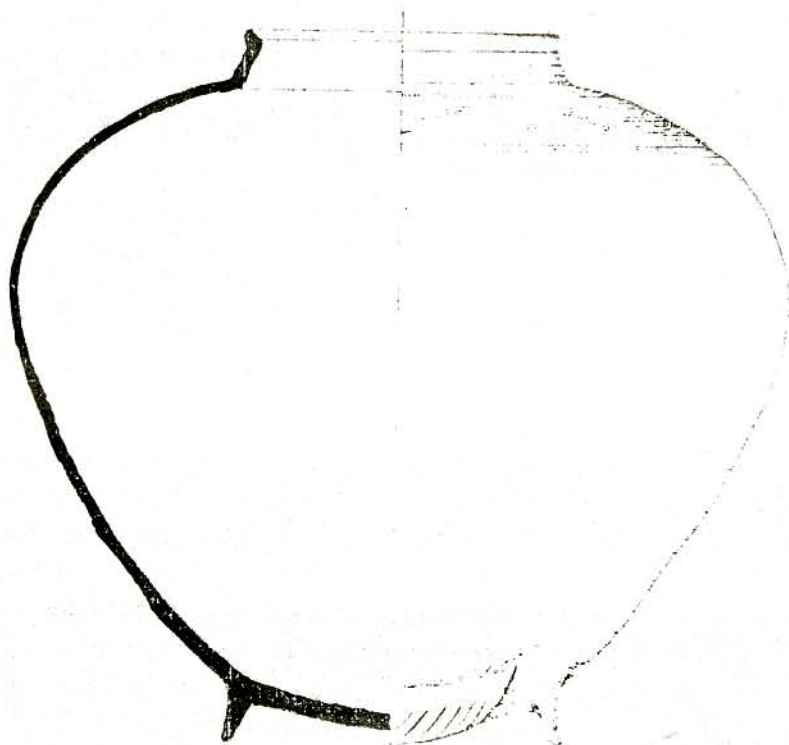
Historische Vereniging

Barendrecht

3e Jaargang nr. 6

februari 1981

UIT DE INHOUD:

- Van de Redactie
- Bestuursmededelingen
- Verslag bezoek Werkgroep Bodemonderzoek
- Veldnamen

Voorraadpot uit Zwartewaal.
Oudheidkundige Dienst Rotterdam

Adres Historische Vereniging Barendrecht:

2e Barendrechtseweg 181, 2991 GK Barendrecht

Telefoon: 01806 - 8142.

BESTUUR

Hr. G. van der Schoor
Rijnstraat 17
tel. 3200	- voorzitter
hr. J.H. Kleinschmidt
Mr. Thorbeckestraat 33
tel. 3349	- secretaris
hr. C.J.A. Volgering
Alsemdorf 4
tel. 5768	- penningmeester
hr. P. Van Bergeijk
Ziedewijdsedijk 59
tel. 2252	- lid
hr. A.M. Overwater
Jaagpad 65
tel. 2152	- lid

:+:+:+:+:+:+:+:

REDACTIE

- Mw. J.W.E. Kouw
Singel 32
te. 6059
- hr. H. van Herwerden
1e Barendrechtseweg 136
tel. 2789

:+:+:+:+:+:+:+:

BEZICHTIGINGSTIJDEN VERZAMELINGEN

Rondleidingen in groepen van tien personen (voorlopig alleen) op woensdagmiddag of woensdagavond. S.V.P. telefonisch aannemen vooraf op nr. 8142. Bij geen gehoor:

voor woensdagmiddag bij de heer P. van Bergeijk, tel.nr. 2252
" " " " " " A.G. van de Garde, " 4423

:+:+:+:+:+:+:+:

CONTRIBUTIE

Minimaal f 10,-- per jaar. Beschikbaar stellen extra bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. Overmaken contributie kan geschieden op bankrekening nr. 64.42.22.204 bij de N.V. Slavenburgs Bank te Barendrecht, gironummer van de bank: 16 87 126.

:+:+:+:+:+:+:+:

VAN DE REDACTIE

EEN CORRECTIE OP EEN CORRECTIE!

Het Contactblad van september 1980 bevat op de bladzijden 9 t/m 11 een bijdrage van de heer Blinde onder het hoofd: "Correcties en aanvullingen op het verslag van het bezoek aan de Ned. Herv. Kerk te Barendrecht, dd. 17 september 1979".

Helaas is op bladzijde 11, na de derde alinea (die handelt over een gouden zon) een groot deel van de tekst, zoals die door de schrijver werd samengesteld, niet afgedrukt. Tegenover schrijver en lezers biedt de redactie hiervoor haar verontschuldiging aan.

De belangstellende lezer zal, zo hoopt de redactie, het vorige Contactblad nog bij de hand hebben of snel weer kunnen terugvinden. Op zo'n manier gaat er dan niets verloren van wat ons - hierna afgedrukt op blz. 7 - nog wordt medegedeeld. Bovendien is dat vorige blad nodig om de verklaring van de tussen haakjes geplaatste nummers te vinden.

NIET AL TE BESCHEIDEN?

De heer Van Herwerden was te gast bij de Werkgroep Bodemonderzoek. Tot welke overpeinzingen hij kwam naar aanleiding van dit bezoek, kunt U lezen op bladzijde 9.

In bovengenoemd verslag treft U een passage aan over "veldnamen". De daarin vermelde toezegging van de heer Den Otter leidde tot een zodanig resultaat, dat het de moeite waard bleek daar apart enige bladzijden voor te reserveren. Het zal U duidelijk zijn dat de op de bijbehorende kaarten vermelde nummers corresponderen met de nummers op de lijst, waar de desbetreffende benamingen zijn genoemd.

Wie weet nog meer namen?

De kaarten zijn overdrukken van de uitgave van de Topografische Dienst (1958), 37 H, schaal 1:25.000.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

RAPPORT VAN HET GESPREK VAN BESTUURS- EN OUDBESTUURSLEDEN

Op de Algemene Ledenvergadering van 8 juli 1980 werd besloten mij te verzoeken als gespreksleider te fungeren op een bijeenkomst van huidige en voormalige bestuursleden van onze vereniging. In dit gesprek zouden verschillen van mening ter sprake komen, die een optimale samenwerking binnen het bestuur in de weg zouden staan.

Hoewel ik van mening was, dat een commissie van drie personen deze zaak meer objectief zou kunnen behandelen dan één persoon, heb ik ter bespoediging van de oplossing het verzoek aanvaard.

Na persoonlijke gesprekken met de heren P. van Bergeijk, J.H. Kleinschmidt, A.C. den Otter, G. van der Schoor, C.J.A. Volgering en P. Ratsma, werd op 30 december 1980 gezamenlijk vergaderd.

Zonder in details te treden over meningsverschillen werd na een inleiding van de gespreksleider door ieder van de aanwezigen een persoonlijke zienswijze gegeven. Wij werden het eens over de volgende punten:

1. Het bestuur in zijn geheel heeft de verantwoording voor de leiding van de vereniging, het te voeren beleid, de verkrijging en het beheer van de verzamelingen.
2. Het bestuurslidmaatschap houdt niet automatisch in dat men een belangrijke hoeveelheid tijd beschikbaar stelt voor verenigingswerkzaamheden, die men als lid zou kunnen doen.
3. De correspondentie wordt gevoerd en bewaard door de secretaris en zonodig mede ondertekend door de voorzitter.
4. Het bestuur en de vereniging worden naar buiten vertegenwoordigd door de voorzitter en tenminste één ander bestuurslid.
5. De vermelding in de Schakel van 17 juli 1980, dat er een bijzonder groot verloop van bestuursleden zou zijn, is onjuist en niet in overeenstemming met de inhoud van het verzoek van mevrouw Ratsma.
6. Uitbreiding van het bestuur tot zeven personen is gewenst.

Naar aanleiding van het verzoek van de Algemene Ledenvergadering en met instemming van het bestuur heb ik het bestuurslidmaatschap aanvaard.

De heer A.C. den Otter wil zich om persoonlijke redenen uit het bestuur terugtrekken.

Alle bestuursleden waren het er over eens dat de heer Van der Schoor als voorzitter voor de vereniging behouden moet blijven en verwachten in de toekomst een goede samenwerking binnen het bestuur.

A.M. Overwater

MEDEWERKERS EN -STERS GEVRAAGD

De inkt van Contactblad nr. 5 was nog niet droog of de eerste kwam zich melden. Echter niet voor een van de dertien in nr. 5 opgesomde werkzaamheden. Het moest een broodje speciaal worden. Uiteraard helemaal geen bezwaar. We kunnen nog wel tien van die broodjes creëren. Dus wat let U; probeer het ook eens. De eerste ging met de voorlopig gecorrigeerde tekst van de bundel "Uit het grijs verleden" geschreven door C.D. van der Hoek, naar huis. Het wordt opnieuw kritisch en rustig gelezen. Er wordt een oog geworpen op het toegevoegde zaak- naam- en plaatsregister; naar zetfouten en onduidelijkheden zal worden gekeken. Hopelijk krijgen we het gezuiverd terug. Dat kan er toe leiden het eens persklaar te maken, zodat kan worden onderzocht wat vermenigvuldigen gaat kosten.

Een tweede meldde zich later aan. Deze keer is begonnen om per uitgave te registreren welke nummers van kerk- en weekbladen e.d. we bezitten. We zien daardoor tegelijk welke we nog missen en daar wordt meteen om gevraagd aan de betreffenden. We zitten intussen ver boven de duizend verschillende. Gaat U maar na: vier maanduitgiften, twee veertiendaags verschijnend, twee wekelijks en één tweekeer per week verschijnend. Volgende keer geven we een preciese opgave, maar tegelijk wat we nog missen.

Een derde persoon meldde zich dezer dagen: vanaf half maart twee uur per week.

Laten we zeggen: het daghet in het Oosten.

We realiseerden ons een dezer dagen: twee actieve personen vinden hier een hele dagtaak, als je tenminste ook nog wat tijd mag besteden aan historische onderzoekjes. Want men blijft gelukkig geven, maar ook vragen. Voorwerpen kan je inschrijven en wegzetten, alhoewel het aantal nog te bewer-

ken voorwerpen aardig stijgt. Maar papier moet je inkijken, ordenen, vergelijken, inschrijven. Er liggen nog kilo's te verwerken. Het blijft voorlopig dus:

MEDEWERKSTERS EN -KERS GEVRAAGD! ONZE KOFFIE WORDT GEPREZEN!

G. van der Schoor

DE INVENTARIS VAN HET ARCHIEF DER NED. HERV. GEMEENTE

De heer M.A. Bakker van het Gemeentearchief te Rotterdam heeft een keurige inventaris geschreven van alle boeken en bescheiden die de Ned. Herv. Gemeente alhier bezit. Dat zijn papieren vanaf 1597 tot 1950, met enkele uitschieters tot 1959. We hebben daardoor een prachtig overzicht van het grootste deel der historie van onze dorpskerk, zijn lusten en lasten, wel en wee van leden en predikanten. Althans, als men nu iets weten wil over een bepaald onderwerp, dan kunt U eerst in ons huis de inventaris raadplegen en ziet U maar welke stukken U vragen kunt.

De heer Bakker die ook aanwezig was toen Ds. Bouwen zo'n interessante uiteenzetting gaf over het kerkgebouw, heeft zich uiteraard eerst grondig moeten verdiepen in de inhoud van veel stukken. Anders kun je ze niet groeperen. Hij heeft dit dermate serieus gedaan dat hij bereid is voor de leden een lezing over dit onderwerp te houden.

Als U interesse hebt deze lezing bij te wonen (en wie zou dat niet hebben?) wilt U dan een der volgende nummers bellen:

Historische Vereniging - 8142, of bij geen gehoor een der volgende bestuursleden:

J.H. Kleinschmidt	- 3349
P. van Bergeijk	- 2252
C.J.A. Volgering	- 5768.

Afhankelijk van het aantal voorlopige aanmeldingen, wordt naar ruimte gezocht. Het ligt in de bedoeling in de maand april deze lezing te houden. In het volgende nummer van het Contactblad staan de datum en de plaats.

G. van der Schoor

HET IJSBALLEN

Wat een interessant verhaal over het ijsballen. We hadden ook al eens horen vertellen dat men dit spel beoefende over de weg tussen "Het Schaapje" en "Van Ouds het Raadhuis", zodat telkens een rondje kon worden genomen. We hopen dat die vorige verteller dit ook eens wil opschrijven of aan de redactie wil vertellen.

De ijsbal kunt U zien op nr. 181 bij de afdeling speelgoed. We hebben geprobeerd of hij dreef. Ondanks een flinke draadnagel die er stevig inzit, bleef hij drijven. Trouwens, er is duidelijk aan te zien dat hij veel gebruikt is.

We kregen van de heer J. Nootenboom Sr. zo ook een

SANIEPLANK

Kan iemand daar de spelregels van opgeven?

BIKKELLEN

We hebben nog niet één bikkell, evenmin als een verhaal daarover. Wie helpt ons aan 't een of 't ander?

DE WAPENS VAN OOST- EN WEST BARENDRECHT EN CARNISSE

"Schakel"-lezers hebben het kunnen lezen, maar voor de enkele Barendrechter of Heerjansdammer die dit weekblad niet ontvangen, en voor de buitenleden, graag het volgende.

Op een gegeven moment vroegen we ons af: hoe komt onze gemeente aan zijn wapen? We vragen dat aan deze en gene, maar niemand kan dat met zekerheid zeggen. "Het is het wapen van de vroegere Heerlijkheid Oost-Barendrecht". Maar hoe kwam Oost-Barendrecht eraan?

We zijn eens gaan zoeken wat er over gepubliceerd is; we vonden in ons, nog jonge, archief reeds acht vermeldingen. Uit de aard der zaak betrokken we tegelijk het wapen van West-Barendrecht en Carnisse in ons onderzoek.

Om tegelijk eens aan andere leken te laten zien hoe men zo maar een onderwerp bij de kop kan nemen en tot welke wonderlijke ontdekkingen men dan komen kan, beschreven we van het begin tot het eind de belevenissen, zoals aanvullingen en reacties van derden.

We hebben een aantal van de geplaatste artikelen over. Missen lezers er een of enkele, probeer het. Of het hele verhaal op fotokopie. Even een berichtje naar de Historische Vereniging; adres zie blz. 2.

Het ligt in de bedoeling van het geheel t.z.t. een netter verhaal te maken. We eindigden nl. artikel 8 (of 9) met een restant van 25 van de 37 ons zelf en de lezers gestelde vragen waarop we nog geen antwoord hebben ontvangen. Daarvoor is hulp nodig in bijvoorbeeld een werkgroepje. De taken kunnen dan wat worden verdeeld. We moeten nl. naar diverse archieven om verder te speuren naar de antwoorden op de openstaande vragen.

Wie heeft interesse? Hij/zij melde zich graag spoedig.

G. van der Schoor

NIEUWE LEDEN

Het aantal nieuwe leden is tot op dit ogenblik: 165. U herinnert zich dat ons streefgetal per 31 december 1980 200 leden was. We zijn er dus nog 35 vanaf. Laat het niet uitsluitend aan anderen over, maar neem er één van de 35 even voor Uw rekening. Onder Uw vrienden of familie en kennissen is vast nog wel iemand die nog geen lid is, maar er wel voor in aanmerking komt!

Tot en met 20 januari werden de volgende nieuwe leden genoteerd:

5- 9-1980	: A.T. Bontenbal	Barendrecht
	D. Bontenbal	"
	J.G. Bontenbal	"
	B. Gouman	"
	J. van Krimpen	"
	J. Mabelis	"
	W.A. den Otter	"
	F. Verhulst	"
7- 9	: R. Soeterbroek	"
10- 9	: J. den Otter	"
	: L. van Oostveen	Heerjansdam
17- 9	: W. Beye	Barendrecht
23- 9	: A.M. v.d. Haterd	"
15-10	: C.T. Barendrecht	"
17-10	: K.W. van der Waarde	"
2-10	: mw. J. van Zensen-Kanis	"
	J. de Jager	"

	: J. Jiskoot	Barendrecht
6-11	: G.J. Brouwer	"
14- 1-1981:	H.H. Douma	Zwijndrecht
	W. Wissink	Barendrecht
20- 1	: Mw. H.B.C. van Loo	"

De penningmeester verzoekt de leden die hun contributie voor 1981 nog niet hebben overgemaakt, dit alsnog te doen.

Is er onder de leden nog iemand die er nog niet toe is gekomen zijn/haar contributie voor 1980 te voldoen? Wil hij/zij dit dan zo spoedig mogelijk in orde brengen?

Zie voor het bankrekening nr. bladzijde 2.

Ontbrekende tekst artikel Hr. Blinde in Contactblad nr. 5

....van hun kerk gehad hebben?

En wat denkt U van het "deurgat", dat met nog enkele nissen tevoorschijn kwam van achter de lambrizing van de kerkvoogdenbanken in het koor? Monumentenzorg oordeelde, dat het (dichtgemetselde) deurgat, met de nissen (op één na) weer achter de betimmering moest verdwijnen, terwijl een ieder dit toch wel jammer vond. Ds. De Reus schreef toen dat deurgat werd ontdekt: "iets van de geheimen van de historie van meerdere eeuwen komt nu aan het licht, voor de geschiedvorsers om van te watertanden" (8). Helaas, Monumentenzorg dacht er anders over.

Het poortje van dit deurgat zal van 1512 tot 1574 wel gediend hebben als toegangsdeur naar het altaar, dat in R.K. kerken in de absis, de nisvormige sluiting van het koor, is geplaatst. Het koor bevindt zich aan de oostkant, gericht op het heilige Jeruzalem.

Ook heeft Monumentenzorg veertig grafzerken in kaart gebracht, terwijl er nog enkele zijn gevonden in de vorm van deurdorpels die weer in elkaar gepast zijn (8). Voor de afdeling genealogie van de Historische Vereniging is dit een schat aan gegevens, die bij Monumentenzorg ook zou kunnen worden opgevraagd.

Waren we tot 1960 gewend aan een "aangeklede" kerk in de vorm van klimop aan de zuid- en oostzijde, dit was bijna het eerste wat verdween. Naast alle bouwmaterialen en bouwketen stond de kerk er geheel "naakt" en triest bij. Uiteraard had deze klimop niet de functie van aankleding, maar om de scheuren in de muur en de muur boven de ingekorte ramen te bedekken. De oorspronkelijke ramen waren van spitsboogvensters voorzien. In 1850, toen er een verlaagd plafond in de kerk werd aangebracht, heeft men de spitsbogen $\pm 1,5$ meter ingekort en veranderd in rondboogvensters. In de muur bleef dit zichtbaar, vandaar de klimopbegroeiing. Tijdens de restauratie kon men

aan de voegen van de oorspronkelijke vensters zien hoe de ramen vóór 1850 waren, zelfs was één van de oude bogen nog voorzien van een montans (= een stenen, verticale stijl in een gotisch raam). Spitsbogen werden veelal toegepast tijdens de gotiek, terwijl de rondboog, die dus later in de kerk werd aangebracht, kenmerkend is voor de (veel eerdere) Romaanse bouwstijl. Nu zijn de vensters weer als voorheen. In de bogen en montans zitten bronzen brugstaven, deze zijn vervaardigd van klokspijs, materiaal waaruit luidklokken worden vervaardigd. Onder de ramen zitten de z.g. afsaten, schuine dorpels. Het glas is monumentenglas, een ouderwetse structuur en lichtgroen van tint (8).

Van de toren weten we uit het verslag dat deze in 1787 is gebouwd, maar wat niet wordt vermeld, is de klok in de toren. Deze klok is net zo oud als de kerk, dus zal zij zich eerst wel in de dakruiter hebben bevonden, die tot 1787 midden op de kerk stond. In 1759 is zij vergoten daar zij te dun was geworden. Het opschrift luidt: "De Clock van West-Barendrecht is vergooten door Alexis en Petris Petit Mr Clockgieters tot Someren in den jare 1759, als doen was Schout H.A. Outraet, Schepenen L. Leeuwenburg, P. Schelling, H. van Oort, Kerckmr. W. Fortuyn en Cornelis Bos, Schoolmr. B. Outraet en H.A. Outraet Secret.s".

In 1780 is er nog een kleinere klok, van 40 kilo, bijgekomen. Beide klokken werden in de tweede wereldoorlog door de Duitsers uit de toren gehaald om ze te laten smelten voor oorlogsdoeleinden. De Nederlandse schrijver Van Dijk, die de klokken moest vervoeren, liet echter zijn schip zinken, zodat de grote klok na de oorlog in Amsterdam terecht kwam, alwaar koster Van der Hoek hem op eigen houtje vandaan haalde. De kleinere is echter niet teruggevonden (4).

Aan de toren bevinden zich, zoals we zelf kunnen zien, de uurwerkborden. Tot 1960/62 waren er twee, één aan de zuidzijde en één aan de westzijde.

Daar Barendrecht inmiddels aan de noordzijde was uitgebreid - de zeeheldenwijk - besloot men tevens aan deze kant ook een tijdbord aan te brengen. Het uurwerk is sindsdien gesynchroniseerd, het stelt zichzelf bij door een ingebouwde ontvanger wanneer het precisietijdsein van de radio wordt uitgezonden (8).

Op de toren staat.....

De heer Blinde verzocht ons nog mede te delen dat op het gegeven over de wetsborden, die door hem werden toegedacht aan de Nederduitse Gereformeerde kerk aan de Singel te behoren, een telefonische reactie is binnengekomen van de heer Berkman, 1e Barendrechtseweg, die met stelligheid weet te vertellen dat dit gegeven onjuist is. De wetsborden in de Ned. Herv. kerk zijn van ± 1930 en niet van de tijd van de doleantie in 1887.

Is er misschien iemand die deze bewering kan bevestigen? Dan graag een berichtje of telefoontje naar de heer Blinde, Windsingel 4, tel. 2401.

Tot slot nog weer - en opnieuw! - de vraag: Wie belangstelt in het behandelde onderwerp wordt graag uitgenodigd voor het opnemen van contact met de schrijver of met iemand anders van de Historische Vereniging. Die belangstellenden moeten er toch zeker zijn.

NIET AL TE BESCHEIDEN?

Verslag van een bezoek aan de Werkgroep Bodemonderzoek.

"Alles heeft met alles te maken", schiet mij te binnen als ik de aantekeningen uitwerk; aantekeningen gemaakt tijdens enige bezoeken aan de Werkgroep Bodemonderzoek.

Om bij het waarneembare heden te beginnen: je brengt niet "een bezoek aan", maar je wordt veeleer "hartelijk ontvangen in" de huiselijke sfeer van voor- en achterkamer op Nr. 181. Vooral dat samenzitten om de huiskamer-tafel, onder de lamp, roept herinneringen op aan de tijd van, zeg maar minstens van vóór veertig.

Daar komt op tafel het boekje "10.000 jaar wonen in het Maasmondgebied"* en je leest daarin over vondsten van menselijke bewoning in onze streek, maar wel een twintig meter lager dan ons huidig woon- en leefoppervlak, dan denk je Dan denk je: Twin-tig-me-ter, waar heb ik dat meer gelezen? Ach ja, de "Oliegeul", vijftig voet, of daar omtrent, dat is ook zowat twintig meter.

Zo ziet U maar: Als de industriële samenleving anno plm. 2000 behoefte heeft aan toevoer van olie, als de techniek zover is gevorderd dat men schepen bouwt die zó diep steken, als men - oer-Hollandser kan het niet - het baggeren zó onder de knie heeft dat ook dat op grote diepte kan worden geklaard, dan kom je ook nog een keer tekenen tegen die duiden op bewoning, daar op twintig meter diepte, van zo'n honderd eeuwen geleden. Alles heeft met alles te maken.

Elke vrijdagavond komt de werkgroep bijeen in "het huis", waarbij men wel wat anders om handen heeft dan filosofieën, zoals bovenvermelde. Kan je begrijpen!

Met werkschort voor of met overall aan, met opgestroopte mouwen, wordt geschrobt en gewassen; wordt - ook door zwaar gevormde mannenhanden - met zorg en tederheid uitgeschift, om en omgelegd en gepast vanuit een onvoorstelbare hoeveelheid scherven aardewerk. Gepast aan een rest van wat eens een huishoudelijk of ander gebruiksvoorwerp was. Voor een willekeurige bezoeker vaak een onooglijk uitziende rest, maar past u op! Dat is het voor de mensen op Nr. 181 dan geenszins zodra er maar een deel van voet, rand of oor aanwezig is.

Uit een gedeelte van de vrijwel altijd cirkelvormig verlopende vorm, van voet of rand, kan men immers het geheel afleiden? Een niet meer gaaf oor aan een kruikje valt bij te werken in de trant van wat daaraan nog wel intact is. En hoe verder men komt, hoe beter een scherf als ook bijbehorend wordt herkend. Het gaat om reconstructie die de oorspronkelijke vorm zo ver mogelijk benadert en waarbij enige fantasie onontbeerlijk is.

Mijn indruk is dat men zeer gedisciplineerd te werk gaat, ook al wuift men elk compliment over bekwaamheid weg. Vóór en na wordt de nadruk gelegd op amateurisme. Het gaat vooral om het met elkaar bezig zijn aan een gelijk gerichte interesse.

Is men niet al te bescheiden?

Wat al snel opvalt is de vindingrijkheid bij toepassing van eenvoudige hulpmiddelen. Een voorbeeld: een lamel (dat is zo'n dun blad) van een afgedankte luxaflex laat zich precies buigen in de ronde vorm van kruik- of vaasrand. Dat is dan een ideaal hulpmiddel bij reconstructie van het

*Uitgave van het Provinciaal Bestuur van Zuid-Holland, ter gelegenheid van een expositie over een regionaal onderzoek in het gebied van de Maasmond (1979 of 1980).

ontbrekende gedeelte aan zo'n rand. Hulpmiddelen, aangetroffen onder materiaal dat klaar ligt voor wegwerpen!

Hoe geef je steun aan gips, dat in de vorm van een bol verlopende wand (buikje van de vaas) moet worden ingepast? Een plastic zakje gevuld met zand tegen de binnenzijde gehouden vormt een prima dragende ondergrond.

Er loopt op Nr. 181 geen poes rond; toch is er een kattenbak. Hoe zou je zonder zo'n ondergrond, die weerstand biedt en zich toch richt naar de vorm van een daarop gelegde schotel of bord, kunnen werken bij het opvullen van gaten?

Zo maar herinnering aan wat ik zag, en waar de mensen van de werkgroep je graag over vertellen.

Als bij elke creativiteit gaat het niet om aantallen, maar om dat wat je uit de geboden mogelijkheden weet te halen. Zo maar een gedachte die in je opkomt als je daar staat tussen vele, vele resten waar men nooit aan toe zal komen voor herstel. En toch, als je daar regelmatig zou komen, kan ik me voorstellen dat een bepaald onooglijk restje van kruikje of kan je op den duur begint aan te spreken; dat je het oppakt en weer terugzet, maar een volgende keer wéér in je handen neemt en dat je er tenslotte iets aan begint te prutsen, te herscheppen. Scheppen ook zo, dat je met elkaar iets tot stand brengt, hoewel je heel persoonlijk bezig bent. Iets tot stand brengen, tezamen en als individu, zichtbaar in voorwerpen. Zó moet dat ook 10.000 jaar geleden - zij het dan wel 20 meter lager - voor elkaar zijn gebracht.....

Maar op je vraag hoe oud die scherven en resten daar voor je dan wel zijn, komt heel ontvullend het antwoord: "Het oudste opgegraven voorwerp hier in de buurt is te dateren, 14 à 1500, nl. bij de "Schaapherder". De Schaapherder is een punt aan de Zevenbergsedijk (grens tussen Ridderkerk en het voormalige IJsselmonde) iets westelijk van Rijksweg 16. Vervolgens verneem je: "Barendrecht ligt voor oudere vondsten te diep onder de klei". En aan speculaties waagt men zich niet in de Werkgroep; vóór alles: nuchterheid.

Speelt de eerder gesignaleerde bescheidenheid opnieuw parten? N.B. dezelfde "Slikmus" van wie de zo juist vermelde informatie afkomstig is, doet in het Contactblad van mei 1980, op blz. 12, tot tweemaal toe mededeling van een datering uit de 13e of 14e eeuw. Ik geef echter toe, dat deze dateringen niet voor zijn rekening zijn, hoewel toch van een (andere) deskundige. Leest U vooral de twee bladen van augustus 1979 en van mei 1980 er nog eens op na. Dan behoeft ik thans niet in herhaling te treden en hebt U de gegevens uit de eerste hand. Daar vindt U alles over de voorgeschiedenis van de verzameling, waarover hierboven is geschreven.

Resten nog drie dingen.

Veldnamen

U las al over de "Schaapherder" en de "Slikmus". Al pratende, nog eens apart voor "puntjes op de i", vielen er zo wat van deze en andere veldnamen. Toen is het voorstel gegroeid om die eens wat uitputtender op een rijtje te zetten, en dan op een bijgevoegde kaart de ligging aan te geven. Het resultaat treft U in dit blad aan op de bladzijden 12 t/m 14. De bijbehorende namen hebben we op de laatste bladzijde vermeld; deze bladzijde kan dan los bij de kaart worden geraadpleegd.

De mensen

De mensen van de werkgroep kunnen goed koffiezetten. Om beurten, waarbij drie of vier rondgangen per avond schijnbaar gebruik zijn. Ik heb prima geslapen die nacht, hoewel de koffie die avond uitzonderlijk goed was. Maar er is meer te doen! Zie boven. En het leuke is dat de leeftijd gespreid is van tieners tot mensen - als ik goed schat - tegen de zestig.

Men komt op z'n eentje, maar er zat ook een gezin, vader en moeder en een zoon. Misschien was of waren de reserves thuis, maar wel een familie waarvan ook de grootouders op zeer bijzondere manier de Historische Vereniging een warm hart toedragen. Men komt ook van uit Heerjansdam door weer en wind, meerderen zelfs. Er zijn onder deze nijveren die zeer Barendrechtse namen dragen, maar ook vind je er namen die aan verder afgelegen plekken doen denken.

Kortom een rijke schakering van mensen, samen bezig.

Historische grond

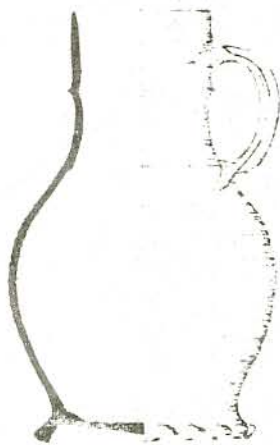
Slaat U nog eens op bladzijde 3 van ons blad van mei 1980 en bladzijde 9 van september 1980, beide artikelen van de hand van de heer J.E.J. Blinde. U leest dan over de jaartallen 1373 en 1374, waar op dit land in brak! Gaat U nu eens mee met de verteller, lid van de werkgroep, die ik hier globaal weergeef:

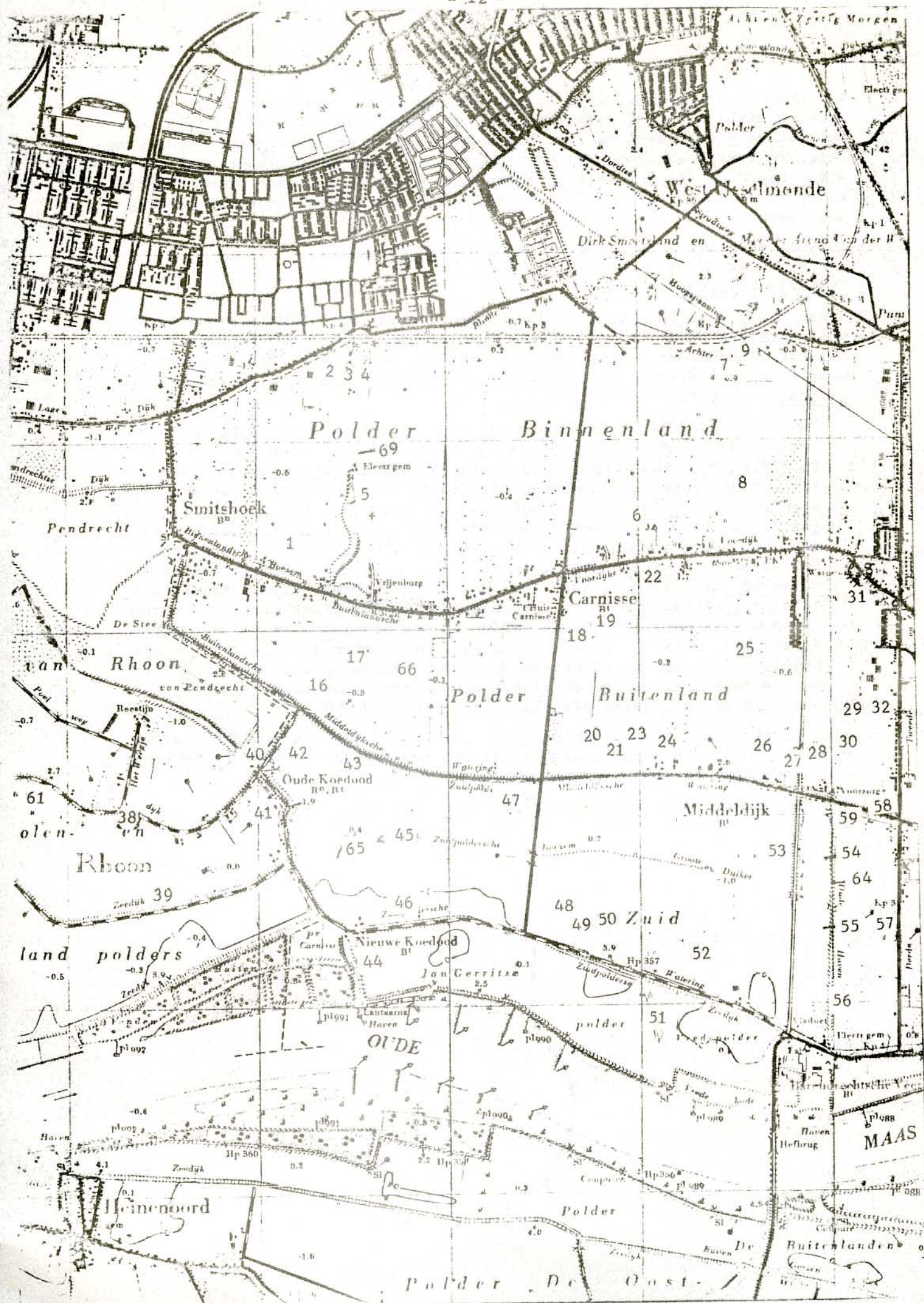
"Naast de Zuidelijke Randweg - die weg dus waar dag en nacht het gemotoriseerde verkeer raast, jawel tot naar de meest verre streken - vonden in '79 en '80 graafwerkzaamheden plaats voor de Rotterdamse Drinkwaterleiding. Door werkzaamheden daar in de buurt kom ik er langs en bekijk die paar meter diepe sleuf, zojuist gegraven. Dan zie ik het volgende: van boven naar onder eerst de kleilaag, dan de zandlaag, vervolgens het veen. Dat is het normale beeld; denk maar aan de lange duur dat water en bezinksel vrij konden in- en uitgaan. - Lezer: zie bovenvermelde jaartallen -. Maar dan zie ik wat vreemds: die horizontale scheiding van zand en veen vertoont daar op één plaats een verzakking van plm. een meter breed, en verder op nog een keer, om dan overigens de vrijwel horizontale lijn te volgen. Dan herken ik, dat daar in het veenland van vóór de overstroming, 1374, sloten waren. Toen het water, met de regelmaat van eb en vloed, steeds zand meevoerde en dat op het veen achterliet, vulde die sloten ook met zand op".

Barendrecht ".... diep onder de klei" hield dit bodemkundig gegeven bewaard, totdat ruim zes eeuwen later een opmerkzaam lid van de Werkgroep Bodemonderzoek het zou herkennen.

Ook dit is een facet van het bezig zijn met de historie, waar wij, leden van de Historische Vereniging Barendrecht, bovenop wonen, met vele anderen.

H. van Herwerden

OUDERE EN NIEUWERE VELD- EN WATERLOOPNAMEN IN BARENDRECHT EN NAASTE OMGEVING

Bijdrage van A.C. den Otter Dzn

Nr.	Naam	Nr.	Naam
1.	De Evert - galgeveld	36.	De Notenwei
2.	Armenland - van N.H. kerk Barendrecht	37.	Het Bosch
3.	't Halsje	38.	De Klaas - Rhoon
4.	't Fort	39.	De Krop - Rhoon
5.	De Beuzem - vroegere polderboezem	40.	De Steeboogert - Rhoon
6.	De Brouwer	41.	De Kloosterwei Rhoon
7.	Het Kromme Land	42.	't Hoekstuk
8.	De Lijs	43.	De Zeven Mergen - ook de Lengkenhof
9.	De Punt - West-IJsselmonde	44.	De Heuvel
10.	De Salie	45.	De Kil - vroegere polderboezem
11.	De Biegeling	46.	De Tuin
12.	De Barendrechtse Donk	47.	De Kievit
13.	De Mieke - waarin vroeger villa Wilton	48.	De Vos
14.	De Spek	49.	De Bel
15.	De Goudmijn - Oost-IJsselmonde*	50.	't Zandstuk
16.	Kerkeland - van N.H. kerk B'dr.	51.	De Platte Kaa
17.	De Kouwenhoven	52.	De Buitendijk
18.	De Spek	53.	De Tram
19.	De Grutter	54.	De Oude Haven - waterloop
20.	De Lange Meet	55.	Het Kanaal - waterloop
21.	De Kraak	56.	Het Kanaalstuk - landerij
22.	De Roos	57.	De Lage Wei
23.	De Lange Wei	58.	Kulken - vroegere boezemweilanden
24.	De Korte Wei	59.	Kulk - klein stukje omkaad boezemweiland
25.	Het Bosch	60.	Het Kleine Veld
26.	Het Kalverweitje	61.	Het Mollenhol - Rhoon
27.	De Voetbalwei	62.	Kanonnenschans - Rijsoord
28.	De Hap	63.	Het Vijf Hondje - oude begraafplaats 1e Barendrechtseweg
29.	De Paddewei	64.	Kerkepad - naar Barendrechtse Veer
30.	De Vliet - water	65.	Kerkepad - naar Koedood - langs noordzijde Kil
31.	De Jodenwei	66.	Kerkeland - N.H. kerk Barendrecht
32.	De Molenvliet - water Buitenland	67.	Kerkeland - " " "
33.	De Pol	68.	Kerkeland - " " "
34.	't Steetje	69.	De Molenvliet - polder Binnenland
35.	De Slikmus	70.	De Kromme Duiker - Zuidpolder

*Staat niet op de kaart - Bolnes